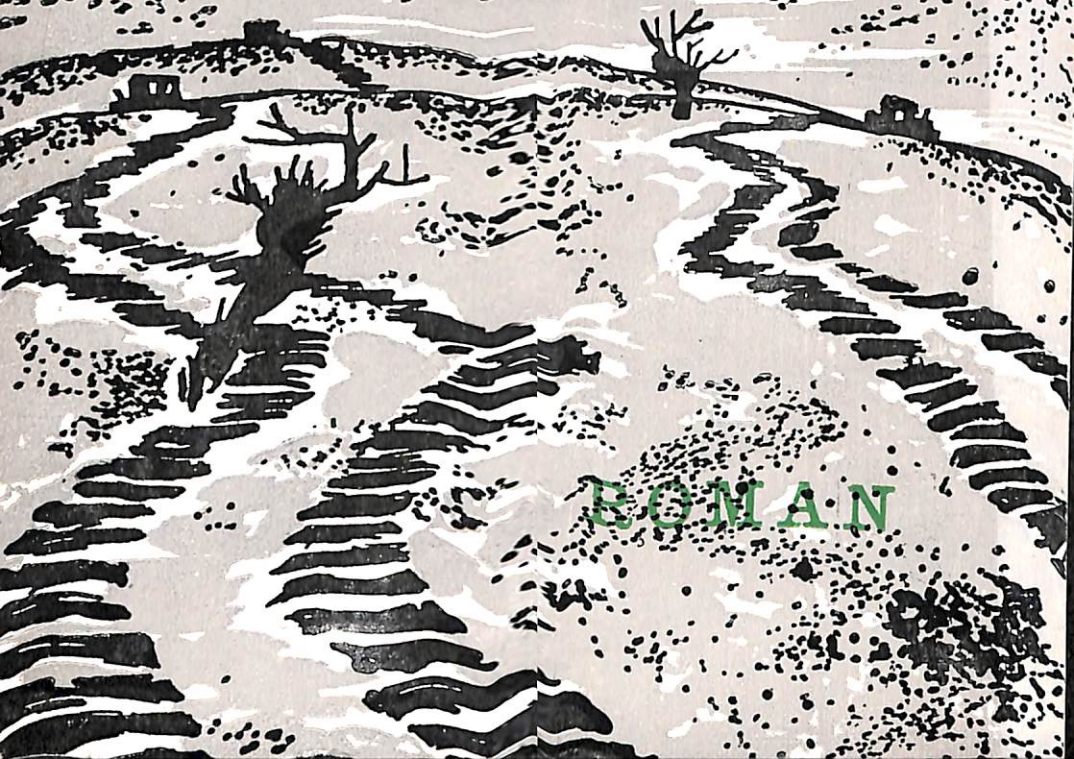

8SH-31

M 70

GURI MIÇINOTI

brigada e shtatë

ROMAN

891.983-31

S

M 70

GURI MIÇINOTI

BRIGADA E SHTATË

(ROMAN)

~~50797~~

8475

LIBRARIJA E SHTETIT
PRIZREN

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

Djaloshi i porsaardhur qëndronte në mes nesh kokulur. Ishte i zbetë, i lodhur dhe i llangosur me baltë. Kishte veshur një palë çizme të mëdha për këmbën e tij dhe një xhakëtë të gjatë.

— Është gjimnazist, — talli Faiku djaloshin me sa zë që kishte.

Ne, që ishim ulur mbi torfën e ngrohtë të zinxhirëve të traktorëve, ja shkrepëm gazit me të madhe. Ishim ndarë në grupe: njëri grup kishte ndënjur mbi zinxhirët dhe shullëhej në diell, ndërsa grupi tjetër ishte ulur shesh mbi bar. Dielli ishte i nxehtë dhe na ngrohte. Torfa ku isha ulur ishte e ngrohtë dhe e butë si kolltuk. Preheshim, qeshnim dhe e ndjenim veten të gëzuar. Talleshim me djaloshin e ri, që ishte larguar nga shkolla.

Simoja, brigadieri ynë, na e kishte plasur djalin aty dhe ishte zhdukur. Kërkonte përgjegjës të sektorit.

Djaloshi e ndjente veten pisk, por kishte vendosur t'u bënte ballë shakave tona.

Skënderi i gjatë, një traktorist i heshtur, u tregua i ashpër dhe nuk ja vari ndihmësit të tij. Ai kishte vendosur ta linte një herë ndihmësin e ri në mes të romuzeve. Dhe ndihmësi u detyrua t'i nënshtrohej kësaj shakaje ceremoniale, që zakonisht fillonte pa menduar dhe përfundonte atëherë kur ishin shqepur së qeshuri. Shakaja ishte thjesht produkti i shpirtit tonë, gjithë optimizëm. Ata që nuk e pëlqenin shakanë tonë, bëheshin edhe më qesharakë midis nesh, se tamam atëherë gazi merrte horë.

Ne ishim traktoristët e brigadës së shtatë, që do të shpyllëzonim kënetën, dhe gjimnazisti i porsaardhur e kishte vështirë ta kuptonte detyrën tonë.

— Paske gabuar adresën «Çapajev». Doçkat e holla të një gjimnazisti nuk janë për levat e traktorit, — u ndie të hynte në vallen e shakasë edhe Veraqi.

Njeri i çuditshëm ky Veraqi. Ishte shoku im i ngushtë dhe pothuaj në një moshë me mua. Kishte zakon të pështynte me forcë dhe larg. Pinte shumë duhan dhe dhëmbët kishin filluar t'i nxiheshin.

Kaq tha Veraqi dhe buçiti e qeshura. Faiku në të tilla raste bëhej si i çmendur. U lëshua në mes të grupit tek ishte djaloshi dhe filloi të këndonte duke bërë disa lëvizje të habitshme të imituara nga skenat e filmit «Traktoristët».

Do të kishte vazhduar të këndonte dhe të vallëzonte Faiku, sikur të mos kishte buçitur zëri i Skënderit të shkurtër. Në brigadë kishim dy Skënderë. Një të shkurtër dhe një të gjatë. Skënderi i shkurtër kishte një kokë të madhe dhe ishte i trashë si fuçi. Skënderi i gjatë, i dobët e i thatë si cirua, kishte një zë të trashë që të trembte. Skënderi i shkurtër e rrumbullak, zërin e kishte të hollë dhe, kur flisnin të dy Skënderët, ne të gjithë qeshnim me lot.

Pothuajse të gjithë në brigadë kishin nofka. Mua ma kishin ngjitur nofkën «Takulan». Po kur qëllonte që unë, «Takulani», të fundosesha në ndonjë pus gjithë ujë, në mes të kënetës, të gjithë, pa përjashtim, suleshin dhe bënin çmos derisa ta nxirrnin traktorin tim. Në shaka të gjithë qeshnim, po dhe në punë të gjithë dërsnim. . . Ky ishte parimi i brigadës sonë dhe ne nuk e shkëlnim.

Një herë, Simoja, brigadieri ynë, na kishte sqaruar duke na thënë se të sharat dhe fjalët e ndyra janë mbe-turinë e së kaluarës.

Por, sido që të thoshte Simoja, ne nuk mund ta kuptonim njeriun e ndershëm, në qoftë se nuk dinte të shante ose të vinte nofka.

E qeshura, që kishte buçitur, nuk ja kishte prishur gjakun djaloshit, të cilit kishte filluar t'i zbehej të ku-

qurit e faqeve. Ai e kaloi me sukses dhe këtë provë të vështirë.

Sofokliu, që e kishte traktorin të prishur, që para tri ditësh dhe deri në atë çast nuk i ishte ndier zëri, i doli krah djaloshit, e mori nën mbrojtje.

Njeri më vete ky Sofokliu! Gjithmonë, kur i prishej traktori, na ndiqte kudo për të na këshilluar. Në fillim e dëgjuam me respekt, por më vonë na u bë i mërzitshëm, se ju mbaruan rezervat dhe na tregonte gjithmonë të njëjtën histori. Atëherë ai filloi të rrijë serioz dhe ta heqë veten si Sofokliu i Greqisë së vjetër.

— Gjithmonë ti do të dalësh shpëtimtar, — u tall Veraqi me Sofokliun duke i nxjerrë gjuhën.

— Nuk ka lezet, Veraq, — ju përgjegj i qetë «filozofi», — kjo ishte nofka që i kishim ngjitur Sofokliut, — dhe vijoi: — Si e kemi zënë ne me shakatë, rrezik që djaloshit t'i bjerë të fikët.

Me këto që tha, ai na bëri padashur të qeshnim edhe më shumë.

Më në fund, e qeshura reshti dhe vendosëm të ndiznim nga një cingare. U ndien ca si bubullima. Para nesh kaloi një qerre që tërhiqej nga një çift buajsh. Në qerre kishin ngarkuar fletë llamarine, ajo e bënte gjithë atë zhurmë. Fshatari, që e drejtonte qerren, ishte ulur mbi llamarinë dhe nuk e prishte gjakun. Të dukej sikur ai po flinte atje mbi llamarinë, po sakaq i goditi buajt me hosten dhe i mallëkoi. Ata lëvizën gjithë përtim përpara dhe nga buzët filluan t'u kullonin jargët.

Veraqi i vështroi buajt duke picërruar sytë nga zhurma e llamarinave. Buajt kaluan ngadalë para nesh. Fshatari vringëlloi hostenin në drejtimin tonë.

— Ty, Sofokli, ta tregoi hostenin, — e shpoi Veraqi.

Për çudi Sofokliu i këputi një të sharë të rëndë që ne nuk e prisnim. Veraqi, i nxehur, atje tek ishte ulur filloi të pështynte sipas zakonit të vet dhe mori zjarr; u hodh me vërtik, ashtu siç kishte hipur në zinxhir dhe ju drejtua me inat Sofokliut.

Sofokliu kishte zënë për dore djaloshin e porsaardhur dhe po matej të largohej nga grupi, kur i doli për-

para Veraqi. Heshtëm dhe po vështronim me frikë. Çfarë do të ndodhte? Mos vallë do të kriste grushti? Kur të gjithë ishim shumë të shqetësuar, ndodhi dhe mrekullia:

— Ta thashë me shaka, Veraq, se mos e more me gjithë mend.

Kështu foli i famshmi filozof, dhe gjithshka mbaroi shumë mirë. Veraqi u qetësua dhe qeshi me dashamirësi. Vetëm atëherë kuptuam që Sofokliu nuk ishte aq i trashë sa hiqej.

Drejt nesh po vinte me të katra Vasili. Ai kishte vrapuar përmes gropave me baltë dhe ishte bërë si mos më keq.

— Ç'ka ndodhur, Vasil? — e pyeti Veraqi.

— Vëllezër! — klithi Vasili duke qëndruar dhe, si u mbush me frymë, shtoi, — në furrë na ka ardhur një perri.

— Kush ka ardhur? — pyeti prapë Veraqi duke u ngritur më këmbë e duke vështruar gjithë interes Vasilin që kishte dërsitur.

— Një kukull, Veraq. Për nder, bukuri të tillë nuk kam parë ndonjëherë.

— Ku është, o? — pyeti me nxitim Veraqi.

— Shet bukë në furrë.

— Mos u tall, Vasil!

— Më plaçin sytë, në të gënjej, Veraq.

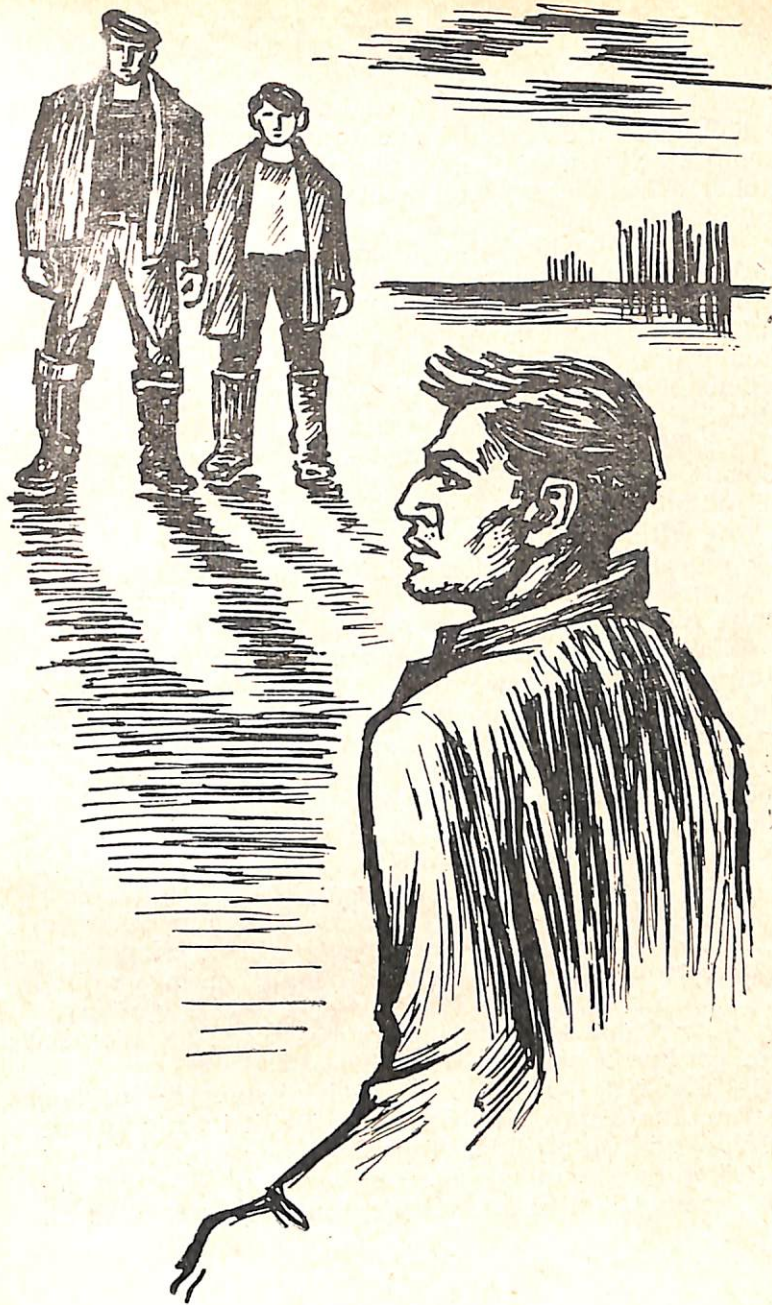
Kaq desh tjetri dhe u nis për nga furra.

— Ku shkon kështu, Veraq? — e pyeti me zë të mallëngjyer e si me të lutur Vasili.

— Do të shkoj të marr bukë, — tha ai, si të ishte i bindur që me atë përgjegje po ja guduliste keq zemrën Vasilit.

Ky donte ta shoqëronte Veraqin, por nuk luajti dot nga vendi. Drejt nesh po vinte brigadier.

Zjarri llamburiste në vatër. Drutë prej dushku ishin djegur të gjitha dhe kishin mbetur ashtu të kuqe e të

paprishura, si ata peshqit e vegjël prej sheqeri, që blejnë e lëpijnë fëmijët. Afshi i nxehtë na ngrohte gjoksin dhe këmbët. Ngroheshim nga përpara, ndërsa kurrizin të ftohët e kishim, se dera mbetej hapur dhe asnjëri nuk kujtohej ta mbyllte.

Ishim mbledhur të gjithë rreth zjarrit, ndonjëri që shtrirë në minderët anës vatrës. Sofokliu qëndronte më këmbë prapa kurrizit të brigadierit në një mënyrë të tillë, si të donte t'i kërkonte të falur atij që ishte lodhur e ftohur prej kaq ditësh në traktorin e tij. Nga jashtë u ndien të lehurat e qenve, që e kalonin natën në mes të atij të ftohti që të priste veshët.

Djaloshi i porsaardhur, i frikësuar nga errësira e dhomës dhe nga bataniet e bëra gjithë baltë, ishte ulur në një qoshe dhe nuk nxirrte zë.

— Mbylleni atë derë, se na plevitosi! — u ankua me gjysmë zëri Skënderi i shkurtër.

Dera u mbyll duke kërcitur dhe brigadieri filloi të fshijë duart e ndotura.

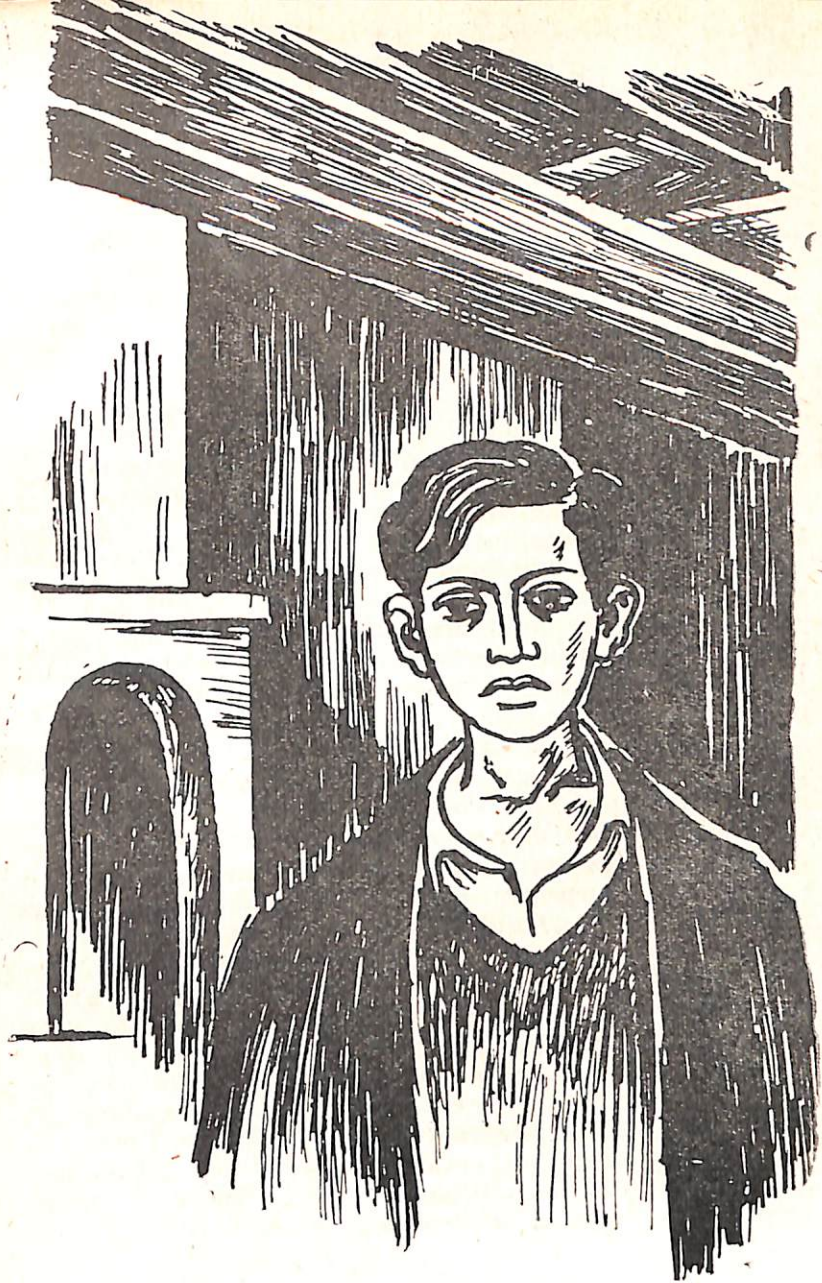
Faiku kishte zakon të rënkonte, dhe Sofokliu të kollitej pa u gëdhirë mirë dita.

Dikur kjo shtëpi kishte qenë e bukur dhe e re. Dhoma jonë ishte një hyrje e veçantë e gjithë apartamentit që kishim marrë në fillim. Bile, një grup mjekësh kontrollorë të Qendrës Sanitare na dhanë, si për inkurajim, edhe flamurin e pastërtisë. Më kujtohet ai flamur. Ishte krejt i bardhë dhe kishte një kryq të vogël të kuq; nën të shkruhej: «Në këtë shtëpi ka pastërti».

Shtëpitë ishin të gjitha të reja dhe ngjanin si dy vija të bardha hequr kënetës së zezë, për ta ndarë e për ta bërë si bulevardet e mëdha, që ndahen nga vijat e bardha ku kalojnë këmbësorët. Por e gjithë kjo bukuri i takonte së kaluarës; tani pothuajse të gjitha ndërtesat ishin prishur e plakur para kohe.

— Plevicë e katandisët gjithë këtë shtëpi, — na hoqi vërejtjen me keqardhje brigadieri, të cilit i vinte keq për shtëpinë, që kishte filluar të prishej.

Të gjithë heshtëm, sepse e kuptuam që ishim fajtorë. Veraqi filloi të kollitej gjoja si i sëmurë, duke da-

shur të tregonte kështu se ai nuk kishte gisht në prishjen e shtëpisë.

Tek vështroja zjarrin që digjej prush në vatër, rashë në mendime, duke kujtuar shkarkimin e tornove, kur ishte hapur ndërmarrja jonë e re. Kështu ishte dhe ajo ditë.

3

Skënderi i gjatë nuk kishte fjetur. Ai trazonte zjarrin me copën e gjatë të balestrës së këputur. Ishte copë e balestrave të prapme të një veture. Ajo bënte punën e mashës, dhe të gjithë e quanin «Masha e gjatë».

Shokët ishin shtrirë, disa i kishte mbërthyer gjumi. Zjarri po fikej. Vështroja copat e mëdha të drurëve të dushkut, që e kishin humbur tani atë ngjyrën e kuqe dhe ishin zvogëluar shumë.

Me të vërtetë që në dhomën tonë ishte rrëmujë. Nuk merrej vesh se kush banonte, dhe nuk na kishte hije një jetë e tillë. Simoja me të drejtë na kritikoi, ne duhej të merrnim masa.

Djaloshi i porsaardhur rrinte ulur në qoshe me syrin pishë. Nuk e zinte gjumi. Ndoshta nga emocioni: ishte dita e parë që kishte dalë në punë. I bëra shënjë të vinte dhe të ulej afër zjarrit. Mund që kishte dhe të ftohët, po mbase i vinte turp të thoshte. U afrua. Ishte i dobët dhe i turpshëm. Kush vallë e kishte detyruar të linte shkollën? Apo nuk kishte dashur ta ndiqte vetë? Në qoftë se ishte kështu, kishte bërë gabim të madh. Por ne nuk e dinim si qëndronte e vërteta, kështu që s'duhej të mendonim keq për djaloshin.

— Si të quajnë? — e pyeta.

— Tomi, — m'u përgjegj i trembur.

Ra qetësi. U ndie një herë gërhitja e Skënderit të shkurtër, i cili e kishte këtë zakon të keq kur flinte.

— Tomi! — pësëriti mbas pak Skënderi i gjatë dhe, si të donte ta fyente qysh në fillim ndihmësin e tij, shtoi: — Emër prej qeni të kanë venë.